

Základem pro vztah v rodině je láska, říká koordinátorka Rané péče

Služba Oblastní charity Třebíč pomáhá rodinám i na Jihlavsku, Žďársku a Pelhřimovsku.

■ Antonín Zvěřina

Hlavně, aby bylo dítě zdravé, to je myšlenka, která prolétne hlavou snad každému nastávajícímu rodiči. Ne všem je přáno, osud může napsat poněkud jiný příběh. Co dělat, když mé dítě má specifické potřeby, na to odpovídá koordinátorka služby Rané péče Třebíč Danuše Soldánová.

Pro koho je vaše služba určena?

Jedná se o terénní službu, která je určena rodinám, do kterých se narodí dítě s tělesným, mentálním nebo kombinovaným postižením, s poruchou autistického spektra nebo s ohrožením ve vývoji, to může být dáno třeba předčasným narozením nebo závažnou nemocí.

Rodiny pak můžeme doprovázet hned od narození až do sedmi let věku dítěte a služba zahrnuje podporu všech členů rodiny. Přístup je individuální, stává se, že rodina po roce řekne, že vše už pochopila a bude péči zvládat sama.

Co všechno můžete rodinám dětí se specifickými potřebami poskytnout?

Takovým úplným základem jsou terénní konzultace přímo v rodinném prostředí, kde se dítě i rodiče cítí nejlépe. Nabízíme práci s dítětem, ale i poradenství a podporu pro rodiče.

Vyhledáváme informace nebo zprostředkováváme různé kontakty. Terénní konzultace pak doplňujeme setkáváním rodin, aby spolu mohly sdílet zkušenosti, radosti i starosti. V týmu máme logopeda, psychologa a psychoterapeuta, takže nabízíme rovněž možnost odborného vyšetření či diagnostiky přímo v rodinném prostředí. A všichni naši pracovníci mají vysokoškolské vzdělání.

Zapůjčujeme také různé pomůcky nebo odbornou literaturu a pravidelně pořádáme odborné přednášky. Jednou za rok se také snažíme uspořádat Víkendový kurz pro rodiny, což je často první zkouška na dovolenou.

Víkendové kurzy a setkávání pořádáme velmi rádi, protože se tam často rodiny na sebe navážou a už drží pospolu. Sdílení prožitků je totiž velmi důležité. My jsme sice odborníci se zkušenostmi, ale nikdy jsme si tou situací osobně neprošli.

Jak se za klienty dopravujete?

Máme služební automobily a jezdíme za nimi v rámci Kraje Vysočina, jak my říkáme, do všech míst pod dálnici. Tedy i na Jihlavsko či Pelhřimovsko a Žďársko. Naše oblast je opravdu rozsáhlá.

Kolik navštěvujete rodin?

Kapacita se nám od loňska zvedla vlastně už dvakrát. Nejprve jsme měli 78 rodin a dostali se do bodu, kdy jsme měli dlouhou čekací dobu, což rozhodně nebylo v pořádku. Žádali jsme tedy nejprve o navýšení počtu

DANUŠE SOLDÁNOVÁ

rodin bez přijetí nových pracovníků, a zvýšili tak kapacitu na 85 rodin.

A od ledna máme navýšeno už na 100 rodin s tím, že jsme mohli přijmout dvě pracovnice na částečný úvazek, abychom čekací dobu neměli. Za to chci moc poděkovat Kraji Vysočina i Oblastní charitě Třebíč, protože tomu tak všude není. Víím, že jsou rané péče, které se potýkají třeba s roční čekací lhůtou, a to už je služba, která není poskytována včas a tak, jak by měla.

Jak se k vám rodiny dostanou?

Rodiny se musí ozvat samy. Kontakt dostávají od lékařů nebo od jiných odborných doktorů. Někdy se jedná až o děti předškolního věku, třeba autismus se může projevit až v mateřské škole.

Stále častěji se jedná o děti se vzácnějšími diagnózami, protože i diagnostika šla dopředu. Teba děti s autismem přibývá.

Co obnáší začátek spolupráce?

Do rodiny přijíždí dvě pracovnice, jedna pracuje s dítětem a druhá rodině vysvětluje naše možnosti. Říkám, že je nejlepší začít problém hned řešit. Vždy je lepší vyloučit, že opoždění nemá žádný závažný důvod, než vyčkávat.

V prvních letech života jsou možnosti dítěte nejlepší a mozek často dokáže najít náhradní mechanismy, jak si poradit. Někdy se může jednat i o maličkosti, které mohou dítě hodně zpomalit.

Takovým typickým příkladem je dítě se sluchovým postižením. Když dítě neslyší, tak nereaguje na rodiče, nezačíná komunikace a opoždjuje se i v motorice.

A přitom to někdy stačí vyřešit naslouchadlem. Proto doporučuji řešit problém co nejdříve s pediatrem, který vás pošle na nejrůznější vyšetření.

Pro rodiče to musí být těžké.

Zaměřujete se i na jejich psychiku?

Naše služba je specifická i tím, že pracuje s celou rodinou, a nejen s dítětem s postižením nebo ohrožením. Zároveň jsme službou primární prevence, takže jsme často prvními, kdo do rodiny přijede, vysvětlí jim diagnózu a zároveň nabídne podporu při smírování se s ní.

Takže velká část naší práce je podpora, pomoc a pochopení, a to nejen pro rodiče, ale i sourozence nebo prarodiče. Pro všechny je to náročné období a naším cílem je, aby to rodina zvládla – dokázala si najít svoje zdroje ve svém okolí, nastavit si funkční rodinný systém, a tak trochu vrátit život do jasnějších a jistějších kolejí.

Pro mě je úplným vrcholem, když rodina nakonec dojde k tomu, že jejich dítě je vlastně dar. Někomu to trvá roky, ale to je ta nejkrásnější chvíle.

Jakou roli sehrává rodinné prostředí dítěte?

Určitě zásadní. Samozřejmě každá rodina je jiná a je to dobře. Děti se nejlépe rozvíjí v prostředí, kde poznají bezpodmínečnou lásku, jistotu a bezpečí. Což ale znamená, že se tak musí cítit i rodiče, děti jsou totiž velmi vnímavé. Přijmout a milovat své dítě, i když je trochu jiné a někdy i velmi náročné. A nebát se dělat chyby, ty prostě k životu patří.

My samozřejmě podporujeme i rodiny, kde je dítě umístěno v náhradní nebo pěstounské rodinné péči, a tam to platí úplně stejně. Mít dítě rád, ale dát mu i jasné hranice. Ty jsou podstatné právě proto, aby dítě cítilo jistotu a bezpečí.

Máte zpětnou vazbu?

Pořádáme jednou ročně setkání rodin a přednášky, kam členové rodin přicházejí. Příští rok slavíme dvacáté výročí, třeba se setkáme s rodinami, se kterými jsme začínali. Jednou za

rok vyjíždíme s rodinami na víkendový pobyt.

Co nabízíte přímo v sídle v Třebíči?

Jen upozorním, že je nejlépe se objednat. Ambulantní konzultace, když rodina potřebuje něco rychle pořešit. Nebo si přijede pro nějakou pomůcku. Konají se tady setkávání rodin. Při přednáškách zajišťujeme hlídání dětí. Nabízíme tady různé druhy terapií, speciální pedagogické poradenství. Máme tady i multisenzorickou místnost, kde se rozvíjí u dítěte několik smyslů.

Na čem si při své práci nejvíce zakládáte?

Na úžasném týmu, protože bez něj to nejde. Práce s lidmi se totiž nedá dělat bez toho, abyste ji měli rádi. Děti to na vás poznají a pak si drží odstup. Základem Rané péče Třebíč jsou tedy nadšení pracovníci s obrovskou dávkou odborných znalostí. Držíme si úžasný a otevřený tým, který nám pomáhá překlenout náročnost naší profese. To vše je děláno s velkou dávkou pokory a porozumění k našim klientským rodinám.

Otevření se snažíme být i k veřejnosti, spolupracujeme s ostatními odborníky a snažíme se službu propagovat tak, aby se k rodinám dostávaly informace včas.

Čím raná péče aktuálně žije?

Raná péče je služba, která nemůže a rozhodně nechce ustrnout – stále se snažíme držet krok s dobou, mít pro rodiny důležité informace a přehled. Letošek je pro nás mimo jiné hledáním nových cest, zaměřili jsme se hodně na propagaci a chceme být vidět a slyšet.

Jak jste se dostala ke své profesi?

To, že budu pracovat s osobami s postižením, jsem věděla už od 15 let. Naše třídní na gymnáziu nás vzala tenkrát do bývalého ústavu sociální péče na Březejc. Malovali jsme jim tam na zeď výzdobu, aby bylo prostředí hezčí. A pro mě byla úžasná zkušenost, když přijelo dítě na vozíčku a zeptalo se, můžu malovat s tebou? Taková úžasná radost, upřímnost a chuť do života. Tehdy asi padlo moje rozhodnutí, že tohle je směr, kterým bych se chtěla vydat.

Máte nějaký vzkaz pro rodiny dětí se specifickými potřebami?

Každé rodičovství je náročné a rodičovství u dítěte se specifickými potřebami obzvláště. Proto Vám Raná péče Třebíč nabízí pomocnou ruku a podporu tuto situaci zvládnout.

Vám všem, kteří s námi spolupracujete, nebo jste spolupracovali, chci jenom poděkovat za nové výzvy, za otevřenost a úžasnou spolupráci. Pro mě jste velcí hrdinové – máte můj obdiv i respekt a moc si vážím toho, že nám otvíráte své dveře i srdce a sdílíte s námi své radosti, starosti i obavy.